

Sygn. akt I Ca 249/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wiesław Zachara
Sędziowie:	SSO Andrzej Bosak SSO Wiesław Grajdura (sprawozdawca)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Paweł Chrabąszcz

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2018 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko Ł. R. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 8 lutego 2018 r., sygn. akt I C 1511/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I Ca 249/18

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 23 października 2018 r.

Powód A. M. ostatecznie domagał się zasądzenia od Ł. R. (1) kwoty 1.536,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, jako odszkodowania za utratę rzeczywistej wartości środków pieniężnych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w wyniku kradzieży, jakiej dopuścił się wobec niego pozwany w okresie od 2 sierpnia 2006 r. do 30 września 2006 r., poniósł szkodę w postaci utraconych korzyści, tj. utraconej marży w kwocie 7.562,78 zł. Dalej powód wskazał, że w wyniku działania inflacji jego majątek został pomniejszony o wartość 1.536,15 zł. Podkreślił, że upływ czasu spowodował obniżenie realnej wartości pieniądza, która manifestuje się w zmniejszeniu jego siły nabywczej. Zwrócone przez pozwanego w 2015 r. 6.533,47 zł nie miało już takiej siły nabywczej jak ta sama kwota w 2006 r., kiedy to przywłaszczył ją sobie Ł. R. (1).

W odpowiedzi na pozew Ł. R. (1) wniósł o jego oddalenie i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z dnia 8 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie zasądził od pozwanego Ł. R. (1) na rzecz powoda A. M. kwotę 120,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19 stycznia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (punkt I); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (punkt II); zasądził od powoda na rzecz pozwanego 1.100 zł tytułem kosztów procesu (punkt III); nakazał pobrać tytułem zwrotu wydatków na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Tarnowie: od powoda 1.023,43 zł, a od pozwanego 192,79 zł (punkt IV).

Rozstrzygnięcie to Sąd oparł na następującym stanie faktycznym.

Powód A. M. od 9 sierpnia 1991 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w T.. Do zakresu działalności gospodarczej należy sprzedaż detaliczna elektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach.

Ł. R. (1) został uznany za winnego popełnienia przestępstwa przywłaszczenia powierzonego mu mienia w postaci pieniędzy z utargu oraz artykułów RTV i AGD o łącznej wartości 6 533,47 zł na szkodę firmy (...) w T.. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Tarnowie z dnia 29 kwietnia 2015 r. skazano pozwanego na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, warunkowo zawieszając jej wykonanie na okres próby wynoszący 2 lata. Nadto wyrokiem tym zobowiązano pozwanego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego A. M. kwoty 6.533,47 zł w terminie 2 lat od uprawomocnienia się tegoż wyroku. W dniu 7 lipca 2015r. Ł. R. (1) naprawił szkodę wyrządzoną przestępstwem uiszczając na rzecz poszkodowanego kwotę 6.533,47 zł.

W dniu 12 stycznia 2007 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie wydał nakaz zapłaty, w którym nakazał pozwanemu Ł. R. (1), aby zapłacił A. M. kwotę 6 020,70 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 20 października 2006 r. do dnia zapłaty. W dniu 19 lutego 2007 r. nakaz został zaopatrzony klauzulą wykonalności. Powód wystąpił na drogę egzekucji sądowej. W dniu 8 maja 2008 r. komornik jednak umorzył postępowanie egzekucyjne z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

Sąd Rejonowy w swoich rozważaniach prawnych powołał się na art. 361 § 1 k.c. oraz art. 415 k.c. Jednocześnie wskazał, że szkoda może polegać na zmniejszeniu wartości określonej kwoty pieniężnej, powstałym wskutek upływu czasu pomiędzy dniem wyrządzenia szkody a dniem, w którym ostatecznie szkodę naprawiono. Zdaniem Sądu, sytuacja taka miała miejsce w niniejszej sprawie z uwagi na upływ czasu pomiędzy dniem, w którym pozwany dopuścił się czynu zabronionego w postaci przywłaszczenia mienia (30 września 2006 r.) a dniem, kiedy wpłacił na rzecz powoda kwotę 6.533,47 zł, tj. 7 lipca 2015 r. Sąd I instancji zauważył jednak, że powód dysponuje tytułem wykonawczym, który obok należności głównej w wysokości 6.020,70 zł obejmuje także odsetki ustawowe od tej sumy, a te przekraczają wysokość zmniejszenia się wartości pieniądza w wyniku inflacji. Dlatego roszczenie powoda w wysokości ostatecznie żądanej (1.536,15 zł) w 92,15% nie zasługuje na uwzględnienie, skoro odsetki należne są od kwoty, jaka stanowi taką właśnie wartość procentową ogólnej zagarniętej przez pozwanego sumy. W pozostałym natomiast zakresie, tj. w wysokości 7,85 % z wyliczonej przez biegłego kwoty 1.536,15 zł, co odpowiada kwocie 120,56 zł powództwo jest zasadne.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo co do kwoty 1 415,59 zł wraz z ustawowymi odsetkami (punkt II) oraz w zakresie kosztów procesu (punkt II, III i IV).

Skarżący zarzucił Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie art. 233 § 1 i 2 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. polegające na dowolnej ocenie i braku wszechstronnego rozważenia zabranego w sprawie materiału dowodowego, tj. nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Tarnowie z 12 stycznia 2007 r. sygn. akt IV Np. 1/07, postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tarnowie z 8 maja 2008 r. w przedmiocie umorzenia postępowania egzekucyjnego prowadzonego w oparciu o ww. nakaz zapłaty, wydanego w związku ze sprawą ze stosunku pracy oraz poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny ww. dowodów i pominięcie okoliczności, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, że przy rozliczaniu tytułu wykonawczego powodowi przysługuje łącznie kwota niższa odszkodowania w wysokości 12 375,55 zł, niż ustalona przez biegłego w opinii oraz w opinii uzupełniającej, jak również w oparciu o wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie, II Wydział Karny z 3 listopada 2014 r., z których wynika, że pełna wysokość szkody, jaką pozwany wyrządził powodowi, wynosi 15.632,24 zł (6 533,47 zł – równowartość skradzionego towaru i ukradzionych pieniędzy + 7 532,78 zł – kwota utraconej marży + 1 536,15 zł – utracone korzyści w postaci utraty siły nabywczej wartości pieniądza), co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia, zarówno na etapie subsumpcji, jak i wyrokowania, że kwota 120,56 zł stanowi wyrównanie szkody powodowi do pełnej jej wysokości, podczas gdy w rzeczywistości do zrekompensowania powodowi szkody w pełnej wysokości brakuje dodatkowo 3.256,85 zł (15.632,24 -12.375,55 zł);

2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zabranego w sprawie materiału dowodowego w celu ustalenia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, polegające na ustaleniu, że wartość odsetek dla od kwoty wymienionej w nakazie zapłaty Sądu Rejonowego w Tarnowie, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2007r. przekracza wartość uszczuplenia majątku powoda wywołanego kradzieżą wskutek czynników inflacyjnych obliczonych przez biegłego co do kwoty 1.536,15 zł, przy jednoczesnym zaniechaniu przez sąd ustalenia wartości ww. odsetek, co w konsekwencji doprowadziło do nieuprawnionego, nie potwierdzonego w stanie faktycznym ustalenia, że kwota 120,56 zł pokrywa w pełni wysokość szkody, jaką kradzież spowodowała w majątku powoda;

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewskazanie i niewyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy prawnej dla stwierdzenia, że powód poprzez posiadanie podlegającego egzekucji tytułu wykonawczego obejmującego odsetki od kwoty wymienionej w nakazie Sądu Rejonowego w Tarnowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2007 r. jest pozbawiony prawa do dochodzenia odszkodowania z tytułu powstałej szkody w jego majątku w skutek czynników inflacyjnych ustalonej w opinii biegłego;

4. naruszenie art. 233 § 2 i 2 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie i pominięcie faktu, że pierwsze ograniczenie żądanej pozwem kwoty nastąpiło pismem z 2 sierpnia 2015 r. w następstwie dokonania wpłaty przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 6.533,47 zł, a więc 6 miesięcy po tym jak powód skierował pozew o odszkodowanie (19 stycznia 2015 r.), co w konsekwencji skutkowało nieuprawnionym i nadmiernym obciążeniem kosztami procesu powoda wynikającego z błędnego przyjęcia, że pozwany przegrał postępowanie jedynie w 7,85%, podczas gdy za przegrywającego sprawę uznaje się pozwanego, który w toku procesu spełnia dochodzone od niego świadczenie, czym zaspokaja roszczenie powoda;

5. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez zupełnie dowolną ocenę materiału dowodowego i nieuzasadnione, wobec braku wiedzy specjalnej w tym zakresie, przyjęcie, że odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia są tożsame z pomniejszeniem majątku powoda wskutek czynników inflacyjnych, podczas gdy te pierwsze stanowią wynagrodzenie za korzystanie z czyjegoś kapitału i zależą od zachowania pozwanego (nie powstaną jeżeli ten w terminie zapłaci zobowiązanie), natomiast czynniki inflacyjne pomniejszyły stan majątkowy powoda z tytułu utraconych korzyści oraz wpływu inflacji na ich wartość, która to inflacja jest zjawiskiem ekonomicznym, na które ani powód, ani pozwany nie mają wpływu;

6. naruszenie art. 233 § 1 w zw. z art. 231 k.p.c. poprzez dokonanie wybiórczej i dowolnej oceny materiału dowodowego, z pominięciem tych, które wskazywały na nieuzasadnione, nadmierne ponad to czego procedowanie

sprawy wymagało, wygenerowanie niepotrzebnych kosztów chociażby w postaci tłumaczeń z języka polskiego na język angielski treści wezwania, pouczeń, odpisu pozwu, kiedy pisma te kierowane były do pozwanego, który jest Polakiem i posługuje się językiem polskim, jak również pominięcie okoliczności, że pozwany, tak na etapie postępowania karnego, jak i cywilnego, ukrywając się celowo przez okres 2 lat utrudniał przebieg postępowania i swoim zachowaniem generował jego dodatkowe koszty, co w konsekwencji doprowadziło do niezastosowania art. 102 k.p.c. i art. 103 § 1 k.p.c. i przerzucenia kosztów sądowych w całości wyłącznie na powoda;

7. naruszenie art. 203 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że ograniczenie żądanej pozwem kwoty odszkodowania, dokonane pismem z 30 października 2017 r. i z dnia 8 listopada 2015 r., stanowiło dorozumiane częściowe cofnięcie pozwu, podczas gdy powód ograniczył wysokość żądanej kwoty pozwem, ale bez zmiany podstawy prawnej swojego żądania i to w związku z częściową zapłatą przez pozwanego kwoty odszkodowania oraz wyliczeniem szkody przez biegłego, a instytucjonalnie zrzeczenie się roszczenia przez powoda jest oświadczeniem woli wywołującym skutki materialno – prawne, a tym samym zmian takich nie można domniemywać, tak jak miało to miejsce w zakazonym wyroku, co w konsekwencji doprowadziło do nieuprawnionego i jednocześnie nie konsekwentnego z przyjętym przez sąd domniemaniem cofnięcia pozwu, gdyż w takich sytuacjach postępowanie się umarza, a nie oddala, oddalenia powództwa w zakresie różnicy między pierwotnym pozwem a jego ostateczną modyfikacją i do nadmiernego oraz sprzecznego z normami prawem przepisany obciążenia powoda kosztami procesu;

8. naruszenie art. 231 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że pozwany nie wyraził zgody na cofnięcie pozwu, pomimo że ani powód nie złożył oświadczenia w przedmiocie cofnięcia częściowego pozwu, ani pozwany tym bardziej na przestrzeni całego postępowania nie oświadczał się co do zgody na cofnięcie, którego zgłoszenia nigdy nie było, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przyjęcia przez sąd, że powództwo w zakresie różnicy pomiędzy pierwotnym pozwem a jego ostateczną modyfikacją podlega oddaleniu;

9. naruszenie art. 481 § 1 i 3 k.c. poprzez jego niezastosowanie do ustalonego w sprawie stanu faktycznego polegającego na przyjęciu, że odsetki ustawowe, z nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Tarnowie, IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2007 r. rekompensują dochodzone pozwem przez powoda odszkodowanie w postaci utraconych korzyści, podczas gdy przepis ten jednoznacznie stanowi, że wierzyciel jest uprawniony do żądania odsetek chociażby szkody nie poniósł, a nadto w razie zwłoki wierzyciel może żądać naprawienia szkody na zasadach ogólnych, co przesądza o tym, że funkcją odsetek jest wynagrodzenie za korzystanie z cudzego kapitału, a sąd nie powinien odsetek z nakazu zapłaty zaliczać w poczet szkody w postaci utraconych korzyści;

10. naruszenie art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zasądzenie na rzecz powoda kwoty 120,56 zł tytułem odszkodowania naprawi w pełnym zakresie szkodę wyrządzoną powodowi przez pozwanego, podczas gdy z niekwestionowanego materiału dowodowego, w szczególności z wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie, II Wydział Karny z dnia 29 kwietnia 2015 r. oraz z opinii biegłego i opinii uzupełniającej wynika, że szkoda spowodowana kradzieżą wyniosła łącznie 15.632,4 zł, na którą składa się strata w wysokości 6.533,47 zł – za ukradziony towar i pieniądze oraz utracone korzyści w wysokości 7.562,78 zł – z tytułu utraconej marży, jak też kwota 1.536,15 zł – z tytułu pomniejszenia majątku powoda spowodowanego czynnikami inflacyjnymi;

11. naruszenie art. 366 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i uznanie, że przy ustaleniu wysokości odszkodowania z tytułu utraconych korzyści spowodowanych kradzieżą należy uwzględnić w niniejszej sprawie zasądzoną nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w Tarnowie, IV Wydział Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2007 r. kwotę 6.020,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami i rozliczyć to roszczenie przy ustalaniu wartości utraconych korzyści, mimo że prawomocny nakaz zapłaty został wydany w sprawie pracowniczej w oparciu o odpowiedzialność pracowniczą za powierzone mienie, w szczególności za nieodprowadzenie utargów i spowodowanie niedoboru towarowego, a więc nie dotyczył swoją podstawą i nie określał wysokości odszkodowania w postaci utraconych korzyści w postaci utraconej marży czy uszczerpkienia majątku w wyniku czynników inflacyjnych;

12. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że powód ograniczył odszkodowanie do kwoty 7.058,29 zł pismem z dnia 30 października 2015 r. w reakcji na wezwanie do usunięcia braków fiskalnych, podczas gdy w treści

pisma z dnia 3 sierpnia 2015 r., którym dokonano ww. ograniczenia, wyraźnie wskazano, że przyczyną modyfikacji pierwotnie zgłoszonej w pozwie kwoty był fakt, że pozwany w trakcie rozpoznawanej sprawy dokonał wpłaty na rzecz powoda kwoty 6 533,47 zł;

13. błąd w ustaleniach faktycznych polegających na przyjęciu, że powód łącznie uiścił kwotę 1.239,67 zł na poczet wydatków w sprawie, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie wynika, że powód obok wskazanej powyższej kwoty dodatkowo wpłacił na rachunek sądu kwotę 353 zł tytułem opłaty od pozwu oraz w ślad za wezwaniem i zarządzeniem z dnia 6 lipca 2015 r. do uzupełnienia braków opłaty od pozwu kwotę 675 zł, czyli łącznie 2 267,67 zł.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego Ł. R. (1) na jego rzecz dalszej kwoty 1.415,59 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu za obie instancje. W żądaniu ewentualnym skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja powoda jako niezasadna podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż z uwagi na zakres zaskarżenia przedmiotem rozpoznania sądu II instancji było jedynie żądanie zasądzenia kwoty 1.536,15 zł tytułem odszkodowania wynikającego, jak uzasadnił to powód, ze spadku wartości pieniądza (konkretnie kwoty 6.533,47 zł) wywołanego działaniem procesów inflacyjnych w okresie pomiędzy 30 września 2006 r. a 7 lipca 2015 r. Odnosząc się do tak sformułowanego żądania Sąd Okręgowy stwierdza, że roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie przede wszystkim dlatego, że nie sposób uznać za zasadną argumentację osadzoną na twierdzeniu, wedle którego osobie, której środki pieniężne są przetrzymywane bezprawnie przez inną osobę, przysługuje prawo do domagania się naprawienia szkody powstałej z tego tytułu, której bezpośrednim źródłem jest działanie inflacji powodującej na przestrzeni lat zmianę (spadek) siły nabywczej (wartości) tych środków. Bez wątpienia tego rodzaju sytuacja może być kwalifikowana jako szkoda przybierająca postać straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. Aby jednak taka szkoda podlegała indemnizacji konieczne jest spełnienie innych jeszcze warunków, wśród których na czoło wysuwa się w tym wypadku istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem sprawcy szkody a szkodą w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Jak wynika z argumentacji powoda, dochodzona w ostatecznie ukształtowanym żądaniu pozwu kwota 1.536,15 zł, jako suma odzwierciedlająca wysokość doznanej szkody, nie wynika bezpośrednio z działania czy zaniechania pozwanego, ale z faktu zaistnienia w określonej przestrzeni czasowej procesów inflacyjnych, które w istocie tę szkodę „wyrządziły”, na które to zjawisko pozwany nie miał przecież żadnego wpływu. Mamy tu więc do czynienia z przypadkiem, kiedy to pomiędzy dwoma badanymi zdarzeniami (moment zagarnięcia pieniędzy przez pozwanego i chwila ich zwrotu powodowi) pojawia się inne jeszcze zdarzenie, które nie jest normalnym, adekwatnym skutkiem badanej przyczyny, ale nowym, niezależnym ogniwem w łańcuchu przyczynowo-skutkowym (tzw. nova causa interveniens), powodującym jednak przerwanie normalnego związku przyczynowego. Okoliczność ta sprawia, że żądanie pozwu, tak właśnie skonstruowane jak podtrzymywał je powód w ostatecznej wersji, nie mogło być uwzględnione. Oczywiście, zgodnie z art. 384 k.p.c. i statuowanym w tym przepisie zakazem pogarszania położenia tej strony procesowej, która zaskarżyła orzeczenie, sąd odwoławczy nie mógł ingerować (zmienić) wyroku na niekorzyść powoda, skoro pozwany orzeczenia Sądu I instancji nie zaskarżył.

W związku z powyższym nie może być mowy o naruszeniu szczegółowo przywołanych w petitum apelacji przepisów prawa materialnego, w tym w szczególności art. 481 § 1 i 3 k.c. Należy zauważyć, iż głównym motywem legislacyjnym tego uregulowania jest uznanie, że wierzyciel ponosi przez opóźnienie co najmniej szkodę w postaci utraty odsetek, jakie mogłyby uzyskać, lokując otrzymaną w terminie sumę, dlatego też odsetki należą mu się za sam fakt opóźnienia (por. np. A. Szpunar, Glosa do wyr. SN z 24.4.1997 r., II CKN 118/97, OSP 1998, Nr 1, poz. 3; J. Jastrzębski, Odsetki za opóźnienie a kara umowna, Palestra 2004, Nr 7–8; wyrok SN z 23.1.2002 r., II CKN 604/99, Legalis; wyrok SN

z 7.8.2003r., IV CKN 372/01, niepubl.; wyrok SN z 7.7.2011 r., II CSK 635/10, Legalis; wyrok SN z 16.12.2011 r., V CSK 38/11, Legalis; wyrok SN z 17.1.2017 r., IV CSK 106/16, Legalis). Odsetki są zatem kompensatą tego, że wierzyciel nie mógł z pieniędzy skorzystać wcześniej. Stanowią opartą na uproszczonych zasadach rekompensatę typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Przyjmuje się, że już samo dysponowanie cudzymi pieniędzmi stanowi źródło korzyści majątkowej w postaci oprocentowania od ulokowanej w banku sumy pieniężnej i z tych względów opóźnienie w zapłacie długu pieniężnego prowadzi do wyrządzenia wierzycielowi szkody. Dlatego słów „choćby nie poniósł żadnej szkody”, zawartych w art. 481 § 1 k.c., nie należy interpretować jako wykluczenie odszkodowawczego charakteru odsetek za opóźnienie, a należy je rozumieć jako zwolnienie wierzyciela z obowiązku dowodzenia faktu zaistnienia szkody i jej wysokości przy domaganiu się świadczenia odsetek za opóźnienie od dłużnika (por. wyrok SN z dnia 9 stycznia 2008 r., II CSK 393/07, LEX nr 391841). Szczególnie w kontekście niniejszej sprawy należy uwypuklić, że odsetki pełnią również rolę waloryzacyjną (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 31 lipca 2003 r., I ACa 568/03, OSA 2005, z. 3, poz. 11; wyrok SN z dnia 25 lipca 2002 r., III CKN 1331/00, LEX nr 56059). Wynika to z faktu, że późniejsze spełnienie świadczenia niemal zawsze ma dla wierzyciela wartość niższą, gdyż za tę samą sumę nominalną, wskutek wzrostu cen, nie może kupić takiej samej ilości tych samych co do jakości dóbr. Stanowi to konsekwencję faktu, że pieniądź zmienia swoją wartość w czasie, najczęściej tracąc ją. Dlatego przyjmuje się, że część stopy procentowej odsetek ustawowych ma na celu właśnie wyrównanie spadku wartości i siły nabywczej pieniądza; chodzi o tę część, która odpowiada wskaźnikowi inflacji. Wskazuje się, że funkcja waloryzacyjna odsetek stanowi podtyp funkcji odszkodowawczej, lecz wyróżniający się stosunkowo łatwą do wykazania szkodą (zob. M. Lemkowski, *Odsetki cywilnoprawne*, s. 102). Na koniec trzeba też podkreślić, iż dłużnik nie może się zwolnić z obowiązku zapłaty odsetek przez wykazanie, że nie ponosi odpowiedzialności za okoliczności, które spowodowały opóźnienie (por. np. wyrok SN z 23.3.1977 r., II CR 63/77, PUG 1977, Nr 8–9; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6.6.2017 r., V ACa 292/17, Legalis). Nie może też uniknąć tej odpowiedzialności kwestionując istnienie jednej z jej przesłanek w postaci adekwatnego związku przyczynowego. Reżim odpowiedzialności jest tu więc bardzo surowy (tzw. odpowiedzialność absolutna). W konkluzji należy zatem stwierdzić, że powód mógł i powinien był poszukiwać ochrony prawnej zaistniałej w jego majątku szkody, wynikłej z zachowania pozwanego i działania czynników inflacyjnych, korzystając z instytucji odsetek za opóźnienie, co zresztą w pewnym zakresie uczynił (vide sprawa IV Np 1/07).

Mając na względzie opisane wyżej powody oddalenia apelacji, wpływające przede wszystkim z bezzasadności powództwa uwarunkowanej nieistnieniem roszczenia, bezprzedmiotowe jest odnoszenie się do zawartych w apelacji zarzutów naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa procesowego. Bez względu bowiem na taki lub inny ustalony stan faktyczny, roszczenie podlegało oddaleniu z uwagi na brak jego zakotwiczenia w przepisach prawa materialnego. Z tego też względu również rozstrzygnięcie o kosztach procesu było trafne, skoro powództwo zostało oddalone. Zauważyć należy, iż przy orzekaniu o kosztach postępowania Sąd Rejonowy przyjmował, że powód dochodzi kwoty wynikającej z jego pisma procesowego z dnia 31 lipca 2015 r. Wskazano w nim, że przedmiotem żądania jest kwota 7.058,29 zł. Żądanie to zostało następnie ograniczone do kwoty 1.536,15 zł w piśmie procesowym z dnia 30 października 2017 r., przy czym, wbrew zapatrywaniu skarżącego, tego rodzaju zmiana oznacza w sensie procesowym cofnięcie pierwotnego powództwa. Sąd I instancji nie zastosował tu jednak trybu opisanego w art. 203 § 3 k.p.c., a nie było też zgody pozwanego na takie cofnięcie, co nakazywało Sądowi a quo wyrokowanie co do całości żądania. Należy przy tym zauważyć, że cofnięcie to polegało na zmianie podstawy faktycznej żądania i jednoczesnym ograniczeniu dochodzonej kwoty z 7.058,29 zł do 1.536,15 zł. Taki akt procesowy powoda nie był uwarunkowany jakimkolwiek zachowaniem pozwanego, a jedynie powód uznał, że z jakichś przyczyn nie będzie się już dalej domagał utraconych korzyści, a jedynie wyrównania straty wynikłej z inflacji.

Mając na uwadze powyższe wobec bezzasadności apelacji podlegała ona oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 2 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800). \